

СТАРАЖЫТНЫ ШАРАШОЎ

*Ведзі
свой край*

**(Заканчэнне.
Пачатак на 2-й стар.)**

Налічвалася 616 дамоў, дзе пражывала 3360 жыхароў. Усе вуліцы былі выкладзены дрэвам. Сярод рыначнай плошчы стаяла каменная ратуша, а ў ёй 16 лавак. Упрыгожвалі плошчу некалькі каменных дамоў. У паўвясце ад яе, пры выезде ў Белавеж стаяў каталіцкі касцёл Святой Тройцы, а за мястэчкам на праваслаўных могілках — невялікая царква, каля якой пад ценем клёна спачывае прах вучонага, прафесара Віленскага ўніверсітэта М. Баброўскага.

Гарадское праўленне — магістрат — узначальвалі войт з бургамістрам, пісарам і дарадцамі. Недалёка ад ратушы знаходзілася каравульнае памяшканне, у якім жылі сяржант і чатыры салдаты, там жа была арыштанцкая. У гэты час купцы гандлююць з Гданьскам, Кёнігсбергам, Эльбінгам. Развіваецца гандаль лесам, чаму спрыяў шлях з Брэста на Гродна праз Сухопаль, Папялёва, Свіслач, а таксама з Пружан на Беласток праз Крыніцу і Гайнаўку.

Пасля ўваходжання ў склад Расіі ў 1795 годзе Шарашова стала знаходзіцца недалёка ад мяжы захопленай Прусіяй. Беластоцкай акругі, выкарыстоўваючы суседства Белавежскай пушчы, у мястэчку дзейнічалі кантрабандысты, якія перапраўлялі тавары з Прусіі ў Шарашова, а пасля далей, у глыб краіны.

У 1812 годзе ў мястэчку знаходзілася рэзервае падраздзяленне генерала Тармасова, якое дало бой французскім захопнікам каля дарогі Сухопаль—Папялёва. Наведалі Шарашова ў 1863 годзе групы паўстанцаў К. Каліноўскага, якія

накіроўваліся з Белавежскай пушчы праз Свіслач, Сухопаль і Шарашова ў Пружаны.

У XIX стагоддзі большую частку насельніцтва складаюць яўрэі, яны мелі вялікую синагогу, якая ўзвышалася над беднымі хаткамі жыхароў і была ўпрыгожана двума намаляванымі львамі. На мясцовай сыравіне працавалі скураныя фабрыка і дзве кавярні, былі тут мануфактурныя і бакалейныя лаўкі, гандлёвы цэнтр, паштовае аддзяленне. Працавалі царква і пачатковае вучылішча. У мястэчку ў гэты час пражывала 5485 чалавек.

Першая сусветная вайна прымусіла многіх жыхароў падавацца ў глыб краіны. З 1915 года ў Шарашове гаспадарыць кайзераўцы, а з 1919 года — белапалыкі. Жыццё людзей становіцца настолькі цяжкім, што пачаўся новы адток насельніцтва. На гэты раз у Канаду і Лацінскую Амерыку. Вось чаму ў 1935 годзе ў пасёлку налічвалася ўсяго 3570 жыхароў.

Першая спроба ўстанаўлення ў Шарашове Савецкай улады была зроблена Пружанскім рэўкомам з 27 ліпеня па 19 верасня 1920 года, калі воіны Чырвонай арміі пад кіраўніцтвам Тухачэўскага наступалі на Варшаву і Беласток (аб гэтым напамінае помнік героям грамадзянскай вайны 1920 года каля вёскі Крыніца). Згодна Рыжскаму мірнаму дагавору, Заходняя Беларусь, а ў тым ліку і Шарашова, з 1921 па 1939 год знаходзіліся ў складзе буржуазнай Польшчы. У гэты перыяд пасёлак з'яўляецца цэнтрам Шарашоўскай гміны Пружанскага павета.

У верасні 1939 года ўстанаўліваецца Савецкая ўлада, і з 15 студзеня 1940 года Шарашова становіцца раённым цэнтрам. Першым старшынёй пасялковага Савета

працаваў былы падпольшчык Заходняй Беларусі В. П. Грынкевіч, якога расстралялі фашысты 22 жніўня 1941 года (аб гэтым сведчыць мемарыяльная дошка, прымацаваная на будынку цяперашняга пасялковага Савета). Немцамі пасёлак быў захоплены ў першыя дні вайны і ўстаноўлены жорсткі парадак.

У 1942 годзе нараджаецца антыфашыскі рух, які ўзначальвае камітэт і партызанскія падраздзяленні імя Чкалава і С. І. Казлова. Вызваленне ў 1944 годзе Шарашова на працягу 12 год заставалася раённым цэнтрам. Вялікая работа была праведзена ў Шарашоўскім раёне ў пасляваенны час. Адноўлены або нанова збудаваны прадпрыемствы, Дом культуры, бальніца. Сотні абяздоленых дзяцей знайшлі свой прытулак у Шарашоўскім дзіцячым доме.

У снежні 1956 года ў сувязі з узбуйненнем раёнаў Шарашоўскі раён уключаецца ў склад Пружанскага раёна. Хоць з часам памяншаецца колькасць насельніцтва ў пасёлку, раз'язджаецца моладзь, пасёлак жыве і квітнее. Працуюць яго прадпрыемствы.

У цэнтры Шарашова высіцца помнік ахвярам фашызму, загінуўшым у 1941—1944 гадах. А на вуліцы Савецкай (былой Камянецкай) стаіць званіца, збудаваная з дрэва без адзінага цвіка, амаль два стагоддзі прыцягваючы ўвагу прахожых. Жывуць у пасёлку працавітыя і добрыя людзі, якія берагуць і абнаўляюць свой родны кут, каб ён заўсёды быў маладым і прыгожым.

**Станіслава ФАСЕВІЧ,
бібліятэкар Шарашоўскай гарпасялковай бібліятэкі.**